

Uppsala Senioruniversitet

Portalgatan 2 A, Postadress: Box 386, 751 06 Uppsala
Telefon: 018-24 35 01, www.usu.se

Program

Höstterminen 2011

Föreläsningar • Studiecirklar

Folkuniversitetet

Kursverksamheten vid Uppsala universitet

Uppsala Senioruniversitet är en lokal förening under Folkuniversitetet

Tisdagsföreläsningar

Alla föreläsningar äger rum kl. 13.15 i sal X universitetshuset. De beräknas pågå till ca kl 14.00 varefter möjlighet till frågor ges fram till ca 14.30. Hörselslinga finns i alla lokalerna. Sal X kan nås med hiss från universitetshusets baksida med ingång från S:t Olofsgatan.

Tisdagen den 23 augusti

Professor Torbjörn Fagerström

Jordbruket och gentekniken – problem och möjligheter.

Gästvärd: Carl Olof Jacobson

Tisdagen den 6 september

Professor Tord Ekelöf

De internationella grundläggande storprojekten i fysik.

Gästvärd: Sven Kullander

Tisdagen den 20 september

Professor Gunnell Engwall

August Strindberg - författare och samhällsdebattör i Frankrike.

Gästvärd: Johnny Andersson

Tisdagen den 4 oktober

Chefsekonom Stefan Fölster

Än finns det hopp för klotet.

Gästvärd: Sven Kullander

Tisdagen den 18 oktober

Skriftställare Anders Johnson

Invandrarna som byggde Sverige.

Gästvärd: Kersti Ullenhag

Tisdagen den 1 november

Professor Christian Christensen och professor Sten Widmalm.

Samtal om de nya sociala media i samhällsutvecklingen.

Gästvärd: Johnny Andersson

Tisdagen den 15 november

Docent Leif Lyttkens

Skandionkliniken – en nationell utmaning.

Gästvärd: Carl-Olof Jacobson

Tisdagen den 29 november

Professor Lena Kåreland

Selma Lagerlöf och kampen för kvinnors rätt.

Gästvärd: Ingrid Åberg

Tisdagen den 13 december

Ambassadör Jan Eliasson

Europa, stormakterna och FN.

Gästvärd: Johnny Andersson

FÖRELÄSARE HÖSTEN 2011

Torbjörn Fagerström disputerade i Uppsala och blev professor i teoretisk ekologi vid Lunds universitet. Han avslutade sin akademiska karriär som prorektor vid SLU. Genom böcker, föreläsningar, tidningsartiklar och TV har han djupt engagerat sig i att popularisera biologisk forskning, på senare tid inte minst när det gäller frågan om genmodifierade grödor.

Tord Ekelöf är professor i högenergifysik vid Uppsala universitet. Han forskar om elementarpartiklar och naturkrafter. För närvarande deltar han i forskningen med CERN:s stora Large Hadron Collider i samarbete med flera tusen fysiker från hela världen. Han är ordförande för det svenska LHC-konsortiet. Ekelöf har på flera olika sätt arbetat för att den stora kunskapsbank som finns på CERN inom acceleratorteknik, instru-

mentering, mätteknik, datorteknik samt inom världsomfattande forskningssamarbete ska komma samhället till del. Så gjorde world wide web, som uppfanns vid CERN.

Gunnell Engwall är professor i romanska språk, särskilt franska, vid Stockholms universitet sedan 1989. Bland ett stort antal nationella och internationella uppdrag kan nämnas att hon var prorektor och sedan rektor för Stockholms universitet 1994-2004, styrelseordförande i Folkuniversitetets kursverksamhet vid Stockholms universitet sedan 2003. Ett av Gunnell Engwalls huvudsakliga forskningsområden är språkliga och stilistiska studier av August Strindbergs författarskap, främst Strindbergs franska texter. Hon har sedan 1981 varit ledamot i redaktionskommittén för nationalupplagan av Strindbergs samlade verk

och sedan 1992 ordförande i dess ledningsgrupp.

Stefan Fölster är adjungerad professor i nationalekonomi på KTH, chefsekonom på Svenskt Näringsliv och en välkänd debattör i samhällsfrågor. Som författare står han bakom en mängd artiklar och böcker om ekonomisk politik, jämlikhet och välfärd. Senaste bok *Farväl till världsundergången*, Albert Bonniers förlag 2008.

Anders Johnsons bok *Garpar, gipskatter och svartskallar – Invandrarna som byggde Sverige* (SNS Förlag) utnämndes av nättidningen Svensk historias läsare till 2010 års bok om svensk historia. Johnson kommer att berätta om invandringens historiska betydelse och om välkända företag inom olika branscher som har byggts upp av invandrare, till exempel

Bonniers och Gleerups, Cloetta och Marabou, Ballograf och Göteborgs-Posten, Felix och Findus, Abba och Göteborgs Kex samt Handelsbanken och Sparbanken.

Christian Christensen är sedan 2010 professor i media och kommunikation vid institutionen för Informatik och Media vid Uppsala universitet. Han doktorerade 2001 vid University of Texas at Austin. Hans huvudsakliga forskningsområde är användningen av sociala media i krig och konflikter. Han har på senare tid också studerat fenomenet twitterrevolutionen.

Sten Widmalm doktorerade vid Statsvetenskapliga institutionen i Uppsala 1997 och utnämndes till professor vid samma institution 2009. Han leder TOLEDO-projektet vid Statsvetenskapliga institutionen. Widmalm undervisar i jämförande och internationell politik, mänskliga rättigheter och utvecklingsstudier inom såväl grundutbildning som forskarutbildning. I sin forskning har Widmalm ägnat stort intresse åt

ekonomisk tillväxt och utveckling av demokratin i bl.a. Indien och Pakistan samt delar av Afrika. Vidare har han följt de sociala medias växande roll för demokratiutvecklingen.

Leif Lyttkens är landstingsöverläkare och förbundsdirektör vid Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling. Som sådan har han ansvar för Skandionkliniken, Nordens första klinik för protonstrålning, som kommer att byggas i kvarteret Blåsenhus i Uppsala. Sveriges sju landsting med universitetssjukhus gör här en gemensam satsning på cancervård.

Lena Kåreland är litteraturvetare, professor em. sedan 2007. Hon har framförallt ägnat sig åt forskning inom barnlitteraturområdet och bl.a. skrivit om modernismen i barnlitteraturen, om Lennart Hellsings författarskap och om kulturdebatten på 1960- och 70-talen. Ett annat intresseområde är kvinnors skrivande, där hon tillsammans med Boel Englund gett ut boken "Rätten till ordet. En

kollektivbiografi över skrivande Stockholmskvinnor 1880 - 1920."

Ambassadören, f.d. utrikesministern, **Jan Eliasson** är född och uppvuxen i Göteborg och avlade civilekonomexamen vid Handelshögskolan i Göteborg. År 1965 anställdes Eliasson vid utrikedepartementet och hade under perioden fram till 1982 utlandstjänstgöring i Paris, Bonn och Washington för att därefter vara utrikespolitisk rådgivare i Statsrådsberedningen. 1983 - 1987 var han chef för UD:s politiska avdelning. Han har haft en rad medlingsuppdrag, bl.a. mellan Iran och Irak samt varit Sveriges FN-ambassadör 1988 - 1992 och ambassadör i USA 2000 - 2005. Eliasson var en kort period utrikesminister samt ordförande i FN:s generalförsamling. Han har under åren haft ett antal FN-uppdrag. I januari 2006 utnämndes Eliasson till hedersdoktor vid Uppsala universitet och har också varit gästprofessor vid universitetet i tre omgångar.

Föreläsningsserier

Hur anmäler man sig? Se sista sidan i programmet.

Hörslingor finns i Universitetshuset: Sal IX och Sal X och i Missionskyrkan: Kyrksalen, Linnéstugan och Tovensalen.

Nr 1. Min musik

Kulturpersonligheter i Uppsala talar om och spelar musik kring ett tema som de själva valt.

Programansvariga: **Maj Aldskogius**, fil.dr, f.d. rektor, tfn 018-46 03 30, och **Carl-Olof Jacobson**, professor em., tfn 018-50 11 23.

Program

19 sept. Jacke Sjödin, kåsör i bl.a. UNT, freelansare i underhållningsbranschen.

3 okt. Olle Nordberg, f.d. kanslichef i Dag Hammarskjölds minnesfond, ordförande och musikchef i Giresta kyrkas Musikstiftelse, sångare.

17 okt. Birgitta Dahl, f.d. riksdagens talman och innehavare av ett flertal ministerposter samt medlem av socialdemokratiska partiets verkställande utskott.

31 okt. Yngve Hofvander, professor em. i internationell barnhälsovård med verksamhet i bl.a. Etiopien och för BRIS, f.d. aktiv sångare i Allmänna Söngaren och OD.

14 nov. Cristina Karlstam, journalist, verksam i UNT, skriver framför allt om konst och litteratur. Uppsalas kulturstipendiat 2009.

28 nov. Lars-Gunnar Bodin, violaspelare i Uppsala kammarorkester, lärare i folkmusik, f.d. medlem av Fresk-kvartetten.

Tid: Måndagar jämna veckor 19/9-28/11 kl. 10.30-12.00. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Kyrksalen.
Avgift: 300 kr.

Nr 2. Jazzhistoriens mästare II

Vi fortsätter vårterminens inledande serie i levande jazzhistoria med fördjupningar kring några av jazzens legendariska mästare - män och kvinnor. Med Ulf Johansson Werre som ciceron följer vi artisterna genom historien, lär känna deras

livsöden och personliga musikstilar. Vi lyssnar till och analyserar deras musik samt sätter in dem i ett musikaliskt och socialt sammanhang. Observera att serien är fristående och att vi här möter andra profiler än i den tidigare serien "Jazzhistoriens mästare" som gavs höstterminen 2009.

Programansvariga: **Anna Ivarsdotter**, professor em. i musikvetenskap, tfn 018-54 40 10, och **Ulf Johansson Werre**, musiker, storbandsledare, universitetslärare, tfn 018-30 28 09. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Ulf Johansson Werre**.

Tid: Torsdagarna 8/9, 22/9, 20/10, 10/11, 24/11, 15/12 kl. 10.00-11.30. 12 timmar.

Lokal: Musicum, Kyrkogårdsgatan 4. *Avgift:* 300 kr.

Nr 3. Grundläggande serie i skapande jazz

Med Ulf Johansson Werre som ledare börjar en ny serie i praktiskt musikaliskt hantverk. Vi övar gehör, rytmik och musikteoretiska grunder. Jazzmusikalisk form, harmonik och arrangering för nybörjare är exempel på färdigheter som vi kommer att arbeta med. Serien vänder sig till alla som vill upptäcka nya kvaliteter i musiskapande och nå en större insikt och upplevelse i sitt lyssnande.

Programansvariga: **Anna Ivarsdotter**, professor em. i musikvetenskap, tfn 018-54 40 10, och **Ulf Johansson Werre**, musiker, storbandsledare, universitetslärare, tfn 018-30 28 09. Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Ulf Johansson Werre**.

Tid: Torsdagarna 15/9, 13/10, 27/10, 17/11, 8/12, 15/12 kl. 10.00-11.30 (dock kl. 12.00-13.30 den 15/12). 12 timmar.

Lokal: Musicum, Kyrkogårdsgatan 4. *Avgift:* 300 kr.

Nr 4. Abrahams barn. Religion och politik mellan tradition och modernitet

Vad är det egentligen som händer? Den frågan har vi säkert ställt oss

många gånger när vi hört rapporter om händelserna i Mellanöstern. I detta område uppstod för åtskilliga tusen år sedan de tre monoteistiska religionerna, judendom, kristendom och islam, som alla tre återoppar sitt ursprung i Abrahamsgestalten. Nu möter både religionerna och de politiska systemen utmaningar från sekularisering och krav på demokrati. Öväntat starka folkliga reaktioner mot religiöst och politiskt tvång har skakat länder och härskare. Seriens föreläsare har varit på plats i området och känner väl både dess historiska och nutida religiösa och politiska strömningar.

Programansvariga: **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 018-13 63 36, och **Bo Nylund**, teol.dr h.c., f.d. gymnasie- och universitetslektor, tfn 018-50 37 82.

Program

5 sept. Jan Henningsson, ämnesråd vid UD:s enhet för Mellanöstern och Nordafrika. Religion och sekularisering.

19 sept. Eli Göndör, doktorand i islamologi vid Lunds universitet. Sionismen, Fatah och Hamas. Israelisk och palestinsk nationalism i historia och nutid.

3 okt. Ingmar Karlsson, f.d. generalkonsul i Istanbul. Islam och demokrati – två oförenliga begrepp?

17 okt. Jan Hjärpe, professor em. i islamologi, Lunds universitet. Jasminrevolution och ungdomsrevolt: religion och sekularisering.

14 nov. Håkan Sandvik, präst i Svenska kyrkan, f.d. studiesekreterare på Svenska Teologiska Institutet i Jerusalem. Kristna i Mellanöstern.

28 nov. Inga Brandell, docent i statsvetenskap, lektor vid Södertörns högskola. Mellan det koloniala arvet och självständigheten.

Tid: Måndagar jämna veckor 5/9–28/11 (ej 31/10), kl. 13.15–14.45, OBS dock 5/9 kl. 10.15–11.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal IX. *Avgift:* 300 kr.

Nr 5. Att vara både borta och hemma. Kulturmöten i liv och författarskap

Sverige är numera ett mångkulturellt land. Det innebär kulturmöten av olika slag, och det finns i dagens Sverige flera författare med rötter i andra kulturer. De berättar på sitt eget språk eller på svenska, på vers eller prosa, om sina egna eller andras öden. I denna föreläsningsserie får vi möta några av dem och ta del av deras erfarenheter.

Programansvariga: **Lena Kåreland**, professor em. i litteraturvetenskap, tfn 018-50 72 11, och **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 018-13 63 36.

Program

8 sept. LiLi, född 1961 i Shanghai, Kina, kom till Sverige 1988 efter studier i svenska på universitetet i Peking. Han är poet och översättare och har blivit mycket uppmärksammad för sina diktsamlingar.

15 sept. Farhad Shakely, född i norra Irak, poet, fil.lic. och universitetslärare vid Institutionen för afroasiatiska språk vid Uppsala universitet. 1985 utgav han bl.a. diktsamlingen *Kurdistan i hjärtat*.

29 sept. Ak Welsapar, född i Turkmenistan. Han var medlem i ryska författarförbundet men blev på grund av sin avslöjande journalistik dödsdotad och tvingades fly. Hans roman *Kobra* har 2011 givits ut i svensk översättning.

13 okt. Douglas Foley kom 1969 till Sverige från England och arbetar som skolbibliotekarie. Mest känd är han för sina barnböcker om Habib, en pojke med rötter i Syrien.

10 nov. Annica Wennström är same. Hon debuterade 2006 med *Lappskatteland*, där hon skildrar sökandet efter sina samiska rötter.

24 nov. Helga Nõu är född i Estland och har varit lärare i Uppsala, bl.a. på Hågaladalskolan. Hon har utgivit både romaner och barn- och ungdomsböcker. På svenska finns bl.a. *Ode till en skjuten räv* och *Nästan geni*.

Tid: Torsdag 8/9, därefter torsdagar udda veckor 15/9–24/11 (ej 27/10) kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal IX, (dock Missionskyrkan, Linnéstugan 15/9, 29/9).

Avgift: 300 kr.

Nr 6. Konsthantverk, konstindustri och design

Från 1700-talets konsthantverk och 1800- och 1900-talets industri till dagens masstillverkning. Det handlar om den inre miljön och om föremål som finns i vår dagliga tillvaro, såväl frukostens enkla kaffekopp som den vackra glasvasen. Stora förändringar avspeglar på många sätt samhällsutvecklingen. Varifrån kommer influenserna? Finns det skillnader mellan de nordiska länderna? Kan man tala om ett genuint svenskt formspråk? Vad betyder begreppet god smak? Kan konsthantverk överleva i dagens samhälle? Det finns många frågor och det finns många olika svar.

Programansvariga: **Karl Johan Eklund**, f.d. länsantikvarie, tfn 018-52 45 05, och **Anna Ivarsdotter**, professor em. i musikvetenskap, tfn 018-54 40 10.

Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Gunilla Frick**, fil.dr, docent i konstvetenskap, tfn 018-53 82 60.

Tid: Måndagar jämna veckor 17/10–12/12 kl. 15.15–16.45. 10 tim.

Lokal: Universitetshuset, sal IX (dock Missionskyrkan, Linnéstugan 31/10).

Avgift: 300 kr.

Nr 7. Vägar bort och vägar hem – rysk kultur under två sekel (1800-1900-tal)

Vårt grannland Ryssland är – trots mångsekelgamla kontakter – förvån-

nansvärt okänt, och det uppfattas ofta som annorlunda och avlägset. Många ryska författare, konstnärer och musiker tillhör vårt gemensamma världsarv men verkade i ett samhälle som befann sig i ständig kamp mellan öppning utåt och slutenhet inåt. Serien vill ge ny kunskap om kulturutövare verksamma inom litteratur, konst och musik i ett samhälle ofta präglad av oro och tidvis av extrema omvandlingar, slitet mellan Västeuropa och sitt slaviska arv. Serien spänner över två terminer. Under höstterminen behandlas den ryska kulturen under 1800-talet, under vårterminen 1900-talet. Som avslutning på serien planeras en resa till S:t Petersburg i månadskiftet maj/juni 2012.

Programansvariga: **Ulla Birgegård**, professor em. i ryska, tfn 018-46 02 70, och **Anna Ivarsdotter**, professor em. i musikvetenskap, tfn 018-54 40 10.

Program

22 sept. Ulla Birgegård, professor em. i ryska, Uppsala universitet.

Ryskt 1600- och 1700-tal: Det gamla Ryssland förändras gradvis och övergår i en ny tid.

6 okt. Peter Alberg Jensen, professor em. i slaviska språk, särskilt ryska språket och litteraturen, Stockholms universitet. *De stora ryssarna.*

20 okt. Per-Arne Bodin, professor i slaviska språk med litterär inriktning, Stockholms universitet, hedersdoktor i teologi, Uppsala universitet. *Ryska ortodoxa kyrkan: historia, nutid och evighet.*

3 nov. Ulf Abel, f.d. 1:e intendent, Nationalmuseum. *"I vårt land är konstnärerna inte, som i Paris, fria som fåglarna" – om ryskt 1800-talsmåleri.*

17 nov. Christer Bouij, professor i musikforskning, Örebro universitet. *Konstruktionen av det ryska i rysk musik: Från Glinka till Stravinskij.*

1 dec. Lars-Erik Blomqvist, översättare, fil.lic. i rysk litteratur, hedersdoktor vid Stockholms universitet. *Bygge i Ryssland: hus och litteratur.*

Tid: Torsdagar jämna veckor 22/9–1/12 kl. 13.15–14.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal IX (dock Sal X 17/11).

Avgift: 300 kr.

Nr 8. Latinet under den tidigmoderna epoken

I föreläsningsserien belyses det latinska språkets betydelse under den tidigmoderna epoken, d.v.s. från renässansen fram till 1700-talets slut. Bland annat behandlas latinets som naturvetenskapernas språk och det latinska språkets roller och funktioner på vältalighetens, poesins och den politiska propagandans områden. En inblick ges också i den antika litteraturens avgörande betydelse som referensram och inspirerande kraft under dessa århundraden.

Programansvarig: **Monika Ekman**, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98.

Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Hans Helander**, professor em. i latin.

Program

20 sept. Om latinets som den viktigaste förmedlaren av alla de nya idéer, trossatser och kunskaper som formade Europa från tidig renässans fram till slutet av 1700-talet.

4 okt. Latinet och naturvetenskaperna och latinets på Vetenskapsakademiens medaljer.

18 okt. Europeisk latindiktning till Gustav II Adolfs ära under trettioåriga kriget.

1 nov. Den latinska litteraturen i Rikets tjänst. Om Olof Hermelins hyllningar till Sveriges städer på Karl XI:s tid och hans angrepp på rikets fiender under Stora nordiska kriget.

15 nov. *Att överträffa antiken.* Den antika världen som inspiration och utmaning.

29 nov. *Sophia Elisabet Brenners och Emanuel Swedenborgs latindiktning.* En spegling av den senkarolinska epokens idéer och mentalitet.

Tid: Tisdagar jämna veckor
20/9–29/11 kl. 10.15–11.45. 12 tim.
Lokal: Universitetshuset, Sal IX.
Avgift: 300 kr.

Nr 9. Filmstudio Fyris, Grupp 1

I samarbete med Fyrisbiografen fortsätter vi under hösten satsningen på kvalitetsfilm. Varje film föregås av en kort introduktion. Parallellserie med samma innehåll som Nr 10.

Programansvariga: **Karl Johan Eklund**, f.d. länsantikvarie, tfn 018-52 45 05, och **Anna Ivarsdotter**, professor em. i musikvetenskap, tfn 018-54 40 10.

Program

13 sept. Här har du ditt liv.

Jan Troells filmatisering av Eyvind Johnsons epos Romanen om Olof från 1966 med bl.a. Eddie Axberg, Max von Sydow, Per Oscarsson, Gudrun Brost och Ulla Sjöblom i rollerna.

27 sept. Den yttersta domen.

Den ryska ikonmålaren Andrej Rubljovs liv i en film av Andrej Tarkovsky från 1966.

11 okt. Min Onkel.

Jacques Tatis stillsamt samhällskritiska film om det moderna samhället och teknikens effekt på människan från 1958. Tati spelar själv M. Hulot.

25 okt. Moln på drift.

Den finske filmskaparen Aki Kaurismäkis berättelse om Illona och Lauri, ett alldeles vanligt strävsamt par någonstans i Finland, med Kati Outinen och Markku Peltola i huvudrollerna.

8 nov. Den tredje mannen.

Brittisk klassiker från 1949 med manus efter Graham Greenes roman med

samma namn, i regi av Carol Reed och med Orson Welles och Joseph Cotten i huvudrollerna.

22 nov. Cinema Paradiso.

Flerfaldigt prisbelönt italiensk film från 1988 i regi av Guiseppe Tornatore och med Salvatore Cascio, Jacques Perrin och Philippe Noire i huvudrollerna.

Tid: Tisdagar udda veckor
13/9–22/11 kl. 14.00–ca 16.30.

Lokal: Fyrisbiografen, S:t Olofsgatan 10.

Avgift: 300 kr.

Nr 10. Filmstudio Fyris, Grupp 2

I samarbete med Fyrisbiografen fortsätter vi under hösten satsningen på kvalitetsfilm. Varje film föregås av en kort introduktion. Parallellserie med samma innehåll som Nr 9.

Programansvariga: **Karl Johan Eklund**, f.d. länsantikvarie, tfn 018-52 45 05, och **Ingrid Åberg**, docent i historia, tfn 018-13 63 36.

Program

22 sept. Här har du ditt liv.

6 okt. Den yttersta domen.

20 okt. Min Onkel.

3 nov. Moln på drift.

17 nov. Den tredje mannen.

1 dec. Cinema Paradiso.

Tid: Torsdagar jämna veckor
22/9–1/12 kl. 14.00–ca 16.30.

Lokal: Fyrisbiografen, S:t Olofsgatan 10.

Avgift: 300 kr.

Nr 11. Hjärnan på gott och ont

Serien ger en bild av hur hjärnan fungerar under normala förhållanden och när den inte fungerar som den förväntas göra. Under föreläsningarna berörs även diverse sjukdomar och tillstånd, t.ex. fobier, depression och demens. Korta filmavsnitt från bl.a. Utbildningsradions TV-program an-

vänds som illustration. Ingen medicinsk grundkunskap är nödvändig. *Programansvarig:* **Outi Lundén**, universitetslektor em. i tillämpad psykologi, tfn 018-10 06 66, och **Åke Pålshammar**, senioruniversitetslektor vid Institutionen för psykologi, Uppsala universitet, tfn 0702-46 72 68.

Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Åke Pålshammar**.

Program:

20 sept. Hjärnans makrosystem

En översiktlig orientering om viktiga delar och områden och lite kort om hur dessa är relaterade till beteenden, upplevelser och problem.

4 okt. Hjärnans mikrosystem

Hur nerver, kopplingsställen (synapser) och signalämnen fungerar i positiva och mindre positiva sammanhang t.ex. missbruk.

18 okt. Hjärnan och känslor.

1 nov. Hjärnan, lärande och minne.

15 nov. Hjärnans plasticitet och utveckling.

29 nov. Den stressade hjärnan.

Tid: Tisdagar jämna veckor
20/9–29/11 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal IX (dock Universitetshuset, Sal X 15/11).

Avgift: 300 kr.

Nr 12. Lär känna din stad – nedslag i Uppsala

Uppsala har förändrats under de senaste decennierna och nya stadsdelar har tillkommit. Serien ger en inblick i stadskärnans omvandling från 1930-talet och framåt och den sociala bakgrunden till det, och framväxten av nya stadsdelar. I serien medverkar föreläsare som på olika sätt har påverkat dessa förändringar. Vi får också indirekt stifta bekantskap med Gunnar Leche, stadsarkitekten

som präglat flera stadsdelar.

Programansvarig:

Gunhild Hammarström, professor em. i sociologi, tfn 018-60 08 99.

Program

12 sept. Hans Alsén, f.d. landshövding, tidigare kommunalråd i Uppsala. *Uppsala under 1930–1950-talet och visionerna inför och den sociala bakgrunden till framtida bebyggelse (Sala backar, Tuna backar).*

19 sept. Lars Lambert, författare och filmare. *Gunnar Leche – stadsarkitekten som präglade Uppsala.*

3 okt. Ingvar Blomster, f.d. stadsarkitekt, Uppsala kommun. *Uppsala växer: visionerna inför nya bostadsområden.*

10 okt. Sten Åke Bylund, f.d. fastighetsdirektör, Uppsala kommun. *Från ”stadsbrand” till stadsförnyelse.*

7 nov. Anders Lindgren, f.d. naturvårdschef, Uppsala kommun. *Promenadmarker och naturreservat.*

21 nov. Karin Åkerblom, processledare för stadsutveckling, Uppsala kommun. *Årummet och pågående stadsförnyelse i Uppsalas stadskärna.*

Tid: Måndagar 12/9–21/11 kl.

15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal IX.

Avgift: 300 kr.

Till serien hör en bussrundtur, 7/10 med ev. dubblering 14/10. Kostnader för denna busstur tillkommer. Bussturen är öppen för alla USU:s medlemmar, men företräde ges för deltagare i serien. Se vidare under ”Resor och studiebesök”.

Nr 13. Kain, var är din broder Abel? Relationerna mellan tyskar och judar genom 1900 år av europeisk historia

De fem föreläsningarna behandlar ingående den gemensamma tysk-judiska historien och dess dramatiska, tragiska

förlopp, ställd i en europeisk kontext.

Den omfattar närmare tvåtusen år från dess begynnelse i romersk tid fram till nutiden, ett exempel på relationer mellan en majoritet och en minoritet. Det är en historia fylld av konflikter, intolerans, förföljelse, hat, missade chanser och misslyckade försök till försoning samt bedrägliga(?) tider av fredlig samvaro.

Programansvarig: Christina

Lindqvist, fil.dr, f.d. universitetslektor i franska, tfn 018-51 30 27.

Föreläsare vid samtliga tillfällen är **Helmut Müssener**, professor em. i tyska, särskilt tyskspråkig litteratur, Stockholms universitet.

Program

13 sept. Bredvid varandra?

Samexistens och förföljelse fram till reformationen (100–1544).

27 sept. Närmare varandra?

Från förföljelse genom upplysning till emancipation? (1544–1871).

11 okt. Bedrägligt lugn inför stormen under kejsarriket och Weimarrepubliken (1871–1933).

25 okt. Från förföljelse till Förintelsen i nationalsocialisternas (stor-) tyska rike (1933–1945).

8 nov. Ett bittert slut ... och ändå ett nytt liv tillsammans? Judiskt liv i tre tyskspråkiga stater efter 1945.

Tid: Tisdagar udda veckor 13/9–8/11 kl. 13.00–14.30. 10 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Linnéstugan (dock Missionskyrkan, Tovensalen 27/9).

Avgift: 300 kr.

Nr 14. Rätt och rättvisa.

Så fungerar dagens samhälle

Serien är en fristående fortsättning på tidigare serier om Rätt och rättvisa, men nu tar vi steget in i den digitala världen med datorer och nätverk av olika slag. Som vi nyligen sett kan s.k. sociala medier åstadkomma revolutioner, men de kan ju också utnytt-

jas för rent brottsliga syften. Här får vi först en bred genomgång av vad sociala medier är för något och hur de fungerar och sedan mera konkret höra om hur de kan och har utnyttjats i olika sammanhang, t.ex. i pedofili och ekonomiska brott. Som avslutning får vi också höra om IT hotar dagstidningarnas existens eller om modern teknik kanske snarare stärker dagstidningarnas roll.

Programansvariga: Andreas Ehn, fil.dr, f.d. lektor i biologi, nämndeman, tfn 018-32 43 46, **Rune Hedman**, fil.lic., f.d. departementsråd, nämndeman, tfn 018-30 10 24, och **Gunilla Wünsche**, fil.kand., f.d. informationschef vid Uppsala universitet, nämndeman, tfn 018-71 02 15.

Program:

26 sept. Anders Larsson, doktorand vid Institutionen för informatik och media vid Uppsala universitet. *Sociala medier som playground för ”ny” brottslighet.* Internet, twitter, SMS, bloggar, facebook m.m.

10 okt. Anna Skarhed, justitiekansler. *Informationsfrihet contra integritet.* Vad man får eller inte får skriva på nätet etc.

24 okt. Thomas Bälter Nordenman, kammaråklagare, Åklagarkammaren i Uppsala. *Pedofili på nätet.* Några brott som hanterats av Uppsala tingsrätt.

7 nov. Per Hedman, kammaråklagare, Åklagarkammaren i Uppsala. *Ekonomisk brottslighet och IT.* Bokföringsbrott, manipulerade kassaapparater m.m.

21 nov. Lars Nilsson, chefredaktör, UNT. *Hotar IT dagstidningarnas existens? Vad betyder nättidningar, läsplattor, TV m.m.?*

Tid: Måndagar udda veckor 26/9–21/11 kl. 10.15–11.45. 10 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Linnéstugan 26/9, 24/10, Universitetshuset, Sal IX 10/10, 7/11, 21/11.

Avgift: 300 kr.

Nr 15. Energin – vår framtid

Vad vi än sysslar med, mediterar, spelar fiol, åker bil eller spränger ett berg, omsätts energi. Vår nuvarande civilisation bygger i alltför hög grad på fossil energi. Hur kan vi utforma energiförsörjningen i en framtid med växande befolkning och stigande levnadsstandard? I serien får vi detta belyst ur några olika aspekter.

Programansvarig: **Staffan Yngve**, universitetslektor, Institutionen för fysik och astronomi, Uppsala universitet, tfn 018-52 05 81, 070-297 80 16.

Program

15 sept. Josh Thomas, professor em. i fasta tillståndets elektrokemi, Uppsala universitet. *Två hål i väggen – framtidens drivkraft för bilar.*

13 okt. Pär Holmgren, fil.lic., meteorolog. *Energin och klimatet.*

10 nov. Cecilia Boström, forskare i elektricitetslära, Uppsala universitet. *Våg, vind och vatten.*

24 nov. Kjell Aleklett, professor i fysik, Uppsala universitet. *Oljetoppen nådd – ett paradigmskifte.*

8 dec. Sven Kullander, professor em. i högenergifysik, Uppsala universitet. *Sol i Sahara.*

Tid: Torsdagar udda veckor
15/9–8/12 (ej 29/9, 27/10) kl.
15.15–16.45. 10 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal IX (dock Missionskyrkan, Linnéstugan 15/9).

Avgift: 300 kr.

Nr 16. Universums utveckling från Big Bang till jordelivet

De sex föreläsningarna är avsedda att ge en historik över Universums utveckling, från Big Bang till ett exempel från Jorden på hur livet uppstår på en av de många planeter som man nu vet finns.

Programansvariga: **Gunnar Tibell**, professor em. i kärnfysik, tfn 018-32 49 01, och **Andreas Ehn**, fil.dr, f.d. lektor i biologi, tfn 018-32 43 46.

Program

22 sept. Ariel Goobar, professor i experimentell astropartikelfysik, Stockholms universitet. *Universums expansion: Big Bang, mörk materia och mörk energi.*

6 okt. Nils Bergvall, professor i astronomi, Uppsala universitet. *Bildandet av galaxer i universum.*

20 okt. Bengt Gustafsson, professor em. i teoretisk astrofysik, Uppsala universitet. *Grundämnenas – och särskilt kolets – ursprung.*

3 nov. Nikolai Piskunov, professor i observationell astronomi, Uppsala universitet. *Exoplaneter – första steget i sökande efter liv utanför solsystemet.*

17 nov. Hans Rickman, professor i astronomi, Uppsala universitet. *När vattnet kom till Jorden.*

1 dec. Samuel Regandell, doktorand i astronomi, Uppsala universitet. *Astrobiologi – om liv och dess plats i universum.*

Tid: Torsdagar jämna veckor
22/9–1/12 kl. 15.15–16.45. 12 timmar.

Lokal: Universitetshuset, Sal IX (dock Universitetshuset, Sal X 17/11).

Avgift: 300 kr.

Nr 17. Rädda hjärtat och hjärnan

Serien belyser den medicinska utvecklingen rörande omhändertagande och behandling av akut kärlsjukdom i hjärta och hjärna samt information om förekomst och riskfaktorer. Idag är aktiv vård under ambulanstransporten en mycket viktig del i behandlingskedjan och en föreläsning ägnas ambulanssjukvårdens utveckling.

Programansvariga: **Per Olof**

Osterman, docent i neurologi, f.d. överläkare och chefsläkare, Akademiska sjukhuset, tfn 018-12 61 84, 0703-74 72 92, och **Nils-Johan Höglund**, med.dr h.c., f.d. överläkare, Sättra Brunn, tfn 018-30 91 85.

Program

13 sept. Claes Held, överläkare, docent, Kardiologkliniken och UCR (Uppsala Clinical Research Center), Akademiska sjukhuset. *Rädda hjärtat – hjärtkärlsjukdomarnas epidemiologi – vilka riskfaktorer är farligast?*

27 sept. Hans Blomberg, ambulansöverläkare, Landstinget. *Ambulansen – från transportfordon till sjukvårdsinrättning.*

11 okt. Stefan James, överläkare, docent, Kardiologkliniken och UCR, Akademiska sjukhuset. *Vård av hjärtinfarkt.*

25 okt. Jonas Oldgren, överläkare, docent, Kardiologkliniken och UCR, Akademiska sjukhuset. *Rädda hjärnan – nya metoder som förebygger stroke vid förmaksflimmer.*

8 nov. Erik Lundström, med.dr, Neurologkliniken, Akademiska sjukhuset. *Rädda hjärnan – vid en stroke dör två miljoner nervceller varje minut.*

22 nov. Kerstin Hulter Åsberg, docent, överläkare vid Medicincentrum, Lasarettet i Enköping. *Slagkraftig rehabilitering av stroke.*

Tid: Tisdagar udda veckor
13/9–22/11 kl. 15.00–16.30. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Linnéstugan (dock Missionskyrkan, Tovensalen 27/9).

Avgift: 300 kr.

Studiecirklar

Hur anmäler man sig? Se sista sidan i programmet.

Varje cirkelträff omfattar 2x45 minuter, där ej annat anges.

RELIGION, FILOSOFI OCH HISTORIA

Nr 18. Filosofiska tankar

Bengt Holmberg, fil.lic., f.d. gymnasielärare, tfn 018-30 20 09.

Vi bekantar oss något med de mest namnkunniga tänkarna i den västerländska filosofihistorien från Platon till Heidegger. Som kursbok använder vi Gunnar Fredriksson "25 filosofer" (första upplagan "20 filosofer" går också bra).

Tid: Måndagar jämna veckor

19/9–28/11 kl. 12.45–14.15. 12 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 300 kr.

Nr 19. Biosofi – visdom om det levande

Torgny Unestam, professor em. i skoglig mykologi med mikrobiell ekologi, tfn 018-36 66 85, och

Alf Hultberg, f.d. bibliotekarie, tfn 018-25 60 80.

Kunskap (visdom) om det levande. Cirkeln behandlar de övergripande områdena biologi, filosofi och religion. Människans situation, historia och möjligheter samt olika miljöfrågor är sådant som kan ingå. Detta är en diskussionscirkel med huvudsakligen biologisk inriktning. Kursbok bestäms vid första cirkelträffen.

Tid: Tisdagar udda veckor

13/9–22/11 kl. 11.00–12.30. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 20. Världsreligionerna idag – Guds återkomst

Bo Nylund, teol. dr h.c., f.d. gymnasie- och universitetslektor, tfn 018-50 37 82.

Cirkeln avser att belysa de centrala föreställningarna i de stora tankesystem som brukar kallas de fem världs-

religionerna. Vi skall också samtala om vad religion är utifrån några klassiska försök att definiera begreppet. Den mångtydiga roll som religionerna spelar i nutiden skall belysas med exempel från olika delar av världen.

Tid: Tisdagar jämna veckor

20/9–29/11 kl. 13.00–14.30. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Missionskyrkan, Utsikten 29/11).

Avgift: 300 kr.

Nr 21. Tro och vetande i ny tid

Bo Nylund, teol. dr h.c., f.d. gymnasie- och universitetslektor, tfn 018-50 37 82.

Inom cirkelns ram samtalar vi om tro och vetande främst under 1800- och 1900-talen. Då beaktas bl.a. de nya perspektiv som öppnades av den biologiska vetenskapen alltsedan Darwin och genom 1900-talets framsteg inom fysiken. Den kritiska källforskningens påverkan på teologin studeras liksom den religionskritik som förs fram av marxismen. Dessutom tar vi upp Sigmund Freuds psykoanalytiska teori om gudstrons uppkomst och den religionskritik som uttrycks av vissa existencialistiska filosofer.

Tid: Tisdagar udda veckor

13/9–22/11 kl. 13.00–14.30. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 22. Tro och vetande i äldre tid

Bo Nylund, teol. dr h.c., f.d. gymnasie- och universitetslektor, tfn 018-50 37 82.

Cirkeln spänner över tiden från de äldsta kända exemplen på användning av vetenskaplig metod att förklara

världen och fram till 1600-talet e.Kr. De grekiska naturfilosoferna omkring 600 f.Kr. blir utgångspunkten. Världsbildens framväxt under den klassiska antiken följer härnäst. "Från mytos till Logos" kan vara en lämplig sammanfattning av denna del av kursen. Därefter sysslar vi med de storstilade försök att göra en syntes av vetenskap och teologi som görs under medeltiden och för vilken muslimska filosofer gav viktig inspiration. Vi slutar där "tidigmoderniteten" börjar.

Tid: Onsdagar udda veckor

14/9–23/11 kl. 13.00–14.30. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.

Avgift: 300 kr.

Nr 23. Vadstena, ett svenskt kulturcentrum kring den heliga Birgitta

Jörn Johanson, fil. lic., f.d. gymnasielärare i latin, tfn 018-37 20 11.

Miljön i Vadstena är välbevarad och ger en god inblick i det medeltida Sverige. Vi fördjupar oss i:

- Historia kring Vadstena.
- Konstimporten till Vadstena.
- Vadstena som kulturcentrum.
- Klosterliv, då och nu.
- Klosters medeltida dagbok.
- Internationella kontakter.

Tid: Onsdagar varje vecka 24/8–28/9 kl. 9.00–10.30. 12 timmar.

Lokal: Storgatan 11 24/8–7/9, därefter Missionskyrkan, Insikten.

Avgift: 300 kr.

En resa till Vadstena ordnas 30/9–1/10. Kostnader för denna resa tillkommer. Resan är öppen för alla USU:s medlemmar, men företräde ges för deltagare i cirkeln. Se vidare under "Resor och studiebesök".

Nr 24. Ikonografi

Jörn Johanson, fil. lic., f.d. gymnasie­lä­rare i latin, tfn 018-37 20 11.
Vad är det som bygger upp en bild?
Exempel från europeisk medeltida konst.
Betydelsebärare som är inplacerade i bilden.
Identifieringstekniker – attribut.

Att läsa och förstå symboler.
Utvecklingen av ett bildspråk.
Bildernas budskap och syfte.
Svensk import av konst från kontinenten gör att vi var bekanta med trender och bildutveckling.
Tid: Onsdagar varje vecka 5/10–16/11 (ej 2/11), kl. 9.00–10.30.
12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Musiksalen 5/10, Missionskyrkan, Insikten övriga gånger. Eventuellt träffas vi vid sista sammankomsten, den 16/11, på Historiska museet i Stockholm.
Avgift: 300 kr.

LITTERATUR, KONST OCH MUSIK

Nr 25. Sex novellförfattare, Grupp 1

Lena Ågren, fil. mag., läro­medels­författare i engelska, tfn 018-22 48 43.
Vi kommer att läsa novellsamlingar av sex olika novellister. Cirkeldel­tagarna ombeds att till första tillfället läsa Ivan Turgenjev ”Herrgårds­no­vel­ler”. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 26.
Tid: Onsdagar udda veckor 14/9–23/11 kl. 12.45–14.15. 12 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 300 kr.

publicera dem. Vad är det för böcker? Vad är det för människor som skriver och läser dessa böcker? Nu har du chansen att bekanta dig med denna litteratur och personerna bakom den. Förutom böckerna kan du också bekanta dig med författarnas livsöden. Cirkeln leds av Reza Rezvani som under tjugo år har recenserat böcker som skrivs i Sverige på persiska och tyska för Författarfondens räkning och därmed samlat unika kunskaper om denna litteratur. Nu har han dessutom, tillsammans med kulturjournalisten och poeten Anna Franklin skrivit boken *Den osynliga litteraturskatten* som kommer att ligga till grund för cirkeln.
Kurslitteratur: Franklin, Anna och Rezvani, Reza *Den osynliga litteraturskatten*, bokförlaget Tranan, Stockholm 2011.
Tid: Fredagar jämna veckor 23/9–2/12 kl. 10.30–12.00. 12 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 300 kr.

27/9–22/11 kl. 12.45–14.45. 10 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 300 kr.

Nr 26. Sex novellförfattare, Grupp 2

Lena Ågren, fil. mag., läro­medels­författare i engelska, tfn 018-22 48 43.
Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 25.
Tid: Onsdagar jämna veckor 21/9–30/11 kl. 12.45–14.15. 12 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 300 kr.

Nr 28. Skrivarstuga

Kia Sjöström, psykolog, tfn 018-30 13 36.
Cirkeln välkomnar deltagare som tycker om att skriva och att lyssna på andras texter – t.ex. om barndomen, livserfarenheter, tankar, drömmar, fantasier – i prosa eller diktform. Tag med något du skrivit, som du vill läsa upp för oss. Fristående fortsättning från föregående termin.
Tid: Tisdagar udda veckor

Nr 29. Kvinnor och konst – nybanare och nydanare

Barbro Werkmäster, konstvetare, fil.dr h.c., tfn 018-30 98 15.
Vi kommer att behandla kvinnors konst från 1960-talet och framåt – med början i gestaltning av vardagen till nya symbolvärldar. Siri Derkert står som portalfigur för cirkeln.
Tid: Tisdagar udda veckor 13/9–22/11 kl. 9.00–10.30. 12 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 300 kr.

Nr 27. En osynlig litteraturskatt. Studie- och läsecirkel kring exilförfattarskap

Reza Rezvani, språkvetare, översättare, lärare och poet, tfn 018-24 18 48.
Stor litteratur uppstår runt omkring oss utan att vi vet om den. Ett stort antal böcker skrivs varje år i Sverige, publiceras antingen här eller i andra länder och läses av många utan att svenska förlag låter översätta och

Nr 30. Akvarellmålning, Grupp 1

Dirk Fock, konstnär, tfn 018-12 88 93 eller 0708-74 45 84.

Akvarellmålning för dem som kan grunderna i akvarellteknik. Vi diskuterar teman för våra övningar. Det kan vara allt från stilleben, landskap (fantasi eller efter foto) till porträtt. Om lokalen är tillgänglig den aktuella dagen ställer vi ut våra alster i Missionskyrkans galleri i samband med terminsavslutningen. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 31.
Tid: Onsdagar jämna veckor 7/9–7/12 (ej 5/10, 2/11), kl. 9.15–11.45. 18 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 450 kr.

Nr 31. Akvarellmålning, Grupp 2
Dirk Fock, konstnär, tfn 018-12 88 93 eller 0708-74 45 84.
Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 30.

Tid: Onsdagar jämna veckor
7/9–7/12 (ej 5/10, 2/11), kl.
12.15–14.45. 18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 450 kr.

Nr 32. Teckning

Christer Kempe, konstnär och bildpedagog, tfn 018-71 35 15.
Figur- och frihandsteckning kombinerat med akvarell.

Tid: Tisdagar jämna veckor

20/9–29/11 kl. 11.00–13.30 (dock 10.15–12.45 den 29/11). 12 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 300 kr.

Nr 33. Psalm och andlig visa

Kerstin Berglund, kantor, f.d. kyrkoherde, tfn 018-50 42 22.

Gamla och nya psalmer och visor. Rika tillfällen till sång. Cirkeln avslutas med de traditionella adventssångerna.

Fristående fortsättning från föregående termin.

Tid: Tisdagar udda veckor 27/9–6/12 kl. 10.00–11.30. 12 tim.

Lokal: Vindhems kyrkan, Vindhmsg. 9.
Avgift: 300 kr.

Nr 34. Sången i kroppen

– körsång för alla

Gina van Dam, körledare och sångpedagog, tfn 0709-94 23 03.

Kom och sjung med hela kroppen och släpp loss glädjen! Att sjunga är friskvård på hög nivå.

Tid: Varje onsdag 7/9–30/11 (ej 2/11) kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Musiksalen.
Avgift: 600 kr.

SAMHÄLLSVETENSKAP OCH JURIDIK

Nr 35. Uppland, vårt landskap – från slott till koja

Manda Björling, lärare, tfn 018-36 36 69.

Vi gör historiska djupdykningar på intressanta platser i Uppland som deltagarna själva väljer ut och gör även flera studiebesök. Stort deltagarinflytande ger en bra mix med många infallsvinklar. Cirkeln är en fristående fortsättning från föregående termin. Höstens program fastläggs vid ett första möte 1/9.

Tid: Torsdagar udda veckor 1/9 och 27/10–24/11 kl. 13.00–14.30, samt exkursioner under september och oktober enligt överenskommelse bland deltagarna.

Lokal: Storgatan 11 den 1/9, Missionskyrkan, Utsikten 27/10–24/11, samt exkursioner.

Avgift: 300 kr.

Nr 36. Estland – okänt, nära grannland

Bengt Kettner, fil. mag., tfn 018-23 64 11.

Estland från forntid till nutid, med nedslag i landets geografi och natur, folk, språk och religioner, politik och ekonomi, näringsliv, litteratur, konst och körmusik. Varje träff illustreras med bildspel. Som en röd tråd följer vi esternas märkvärdiga historia, om ett litet folk som övervunnit åtta sekler av nästan oavbruten grym exploatering under främmande herrar, fram till dagens självständiga Estland.

Cirkeln beräknas fortsätta med del 2 under våren 2012 samt, för dem som så önskar, med en resa till Tallinn och ev. Haapsalu (3-5 dagar) i april-maj 2012. Kursmaterial: Per Lindström "Lär känna Estland" (2008), Raimo Raag, Uppsala universitet "Basfakta om Estland" (kompendium) samt cirkelledarens kopior. Materialkostnad cirka 300 kr.
Tid: Onsdagar udda veckor 28/9–23/11 kl. 13.15–15.45. 15 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Musiksalen.
Avgift: 450 kr.

Nr 37. Europeiska Unionen inför nya utmaningar – nybörjare

Paul Reichberg, fil. kand., tfn 018-13 36 74.

Cirkeln syftar till att ge deltagarna kunskaper om EU: historik, organisation, beslutsprocesser, politikområden. Cirkelns arbetsätt är att problematisera EU:s arbetsätt. Särskild uppmärksamhet riktas på EU:s allt mer globaliserade roll och Sveriges förhållningssätt till EU.

Om intresse finns genomförs en studieresa till EU:s institutioner i Bryssel.

Tid: Tisdagar udda veckor 13/9–22/11 kl. 15.00–16.30. 12 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 300 kr.

NATURVETENSKAP, MEDICIN OCH TEKNIK

Nr 38. När kemin stämmer är allt möjligt

Ove Bohman, professor em. i organisk kemi, tfn 070-939 9330, och Monica Waldebäck, f.d. universitetslektor i kemi, tfn 018-32 37 12. Cirkeln behandlar olika aspekter på kemins roll i våra liv: kemin i samhället, kemin i kroppen, i mediciner, i köket, i miljön, klimat kemi, material kemi, nanoteknik, kemin i kriminella sammanhang, livscykelanalys och kemin i Uppsala (historik). Deltagarna rekommenderas följa delar av en föreläsningsserie som ordnas hösten 2011 av kemiska sektionen vid Uppsala universitet med anledning av kemins år (kvällstid). Vid cirkelträffarna fördjupas olika frågeställningar som tagits upp på föreläsningarna. Dessutom förbereds frågor inför kommande föredrag. De sex träffarnas innehåll och urvalet av vilka föreläsningar man vill följa bestäms inom gruppen. Ytterligare upplysningar om föreläsningsserien finns på kemiska sektionens hemsida www.kemi.uu.se/Samverkan/Projektlista/ (se ALL-KEMI).
Tid: Fredagar udda veckor 30/9–9/12 kl. 10.30–12.00. 12 timmar.
Lokal: BMC, Husargatan 3, Rum nr 2:122A (ingång A2).
Avgift: 300 kr.

Nr 39. Fåglar under hösten

Pekka Westin, Upplands ornitologiska förening, tfn 0171-46 30 39, mobil 0705-72 80 42. Vi träffas första gången inomhus och gör därefter exkursioner till olika fågellokaler. Både nybörjare och mer vana är välkomna. Resorna förutsätter samåkning i egna bilar. Du bör kunna röra dig några kilometer i naturen och vara utrustad med stövlar, oömma, varma kläder och kikare. En fågelbok är också bra att ha. Fristående fortsättning från föregående termin.

Tid: Måndag 22/8 kl. 10.30–12.00. Därefter följande tider (om dåligt väder omöjliggör exkursion ändras tiden):
25/8 kl. 13.00–17.00. Hjälstaviken.
5/9 kl. 6.00–12.00. Ledsjär.
16/9 kl. 7.00–11.00. Vendelsjön.
3/10 kl. 8.00–12.00. Lövstaslättan.
28/10 kl. 9.00–13.00. Hjälstaviken.
Lokal: Storgatan 11 den 22/8, därefter utomhus.
Avgift: 600 kr.

Nr 40. Medicinens historia – från myt och magi till modern medicin

Nils-Johan Höglund, med.dr h.c., f.d. överläkare, Sättra Brunn, tfn 018-30 91 85. Vi följer medicinens utveckling i skilda tider och kulturer. I anslutning till cirkeln ordnas besök på Medicinhistoriska museet. Tid efter överenskommelse med deltagarna.
Tid: Torsdagar udda veckor 15/9–24/11 kl. 15.00–16.30. 12 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 300 kr.

Nr 41. Mac OS X – grunder

Bertil Eriksson, IT-ansvarig USU, tfn 018-13 65 20. Cirkeln vill ge deltagarna grundläggande kunskaper om hur man arbetar med en Mac-dator. Vi förfogar inte över en kurslokal med datorer, varför du bör ha en bärbar Mac du kan ta med. Utbildningen baseras på OS X Leopard eller senare version. Du bör ha tidigare datorvana från PC eller Mac. Litteratur: Scott Kelby ”Mac OS X Leopardboken” eller Kate Binder ”Mac OS X Snow Leopard helt enkelt: se hur man gör: gör det själv”. Pagina förlag AB.
Tid: Varje fredag 4/11–9/12 kl. 9.00–12.00. 24 tim.
Lokal: Skolgatan 18, 1 tr ned.
Avgift: 600 kr.

Nr 42. Digitala bilder med Kalle Kalle Onsbacke

Kalle Onsbacke, datalärare vid Folkuniversitetet, tfn 018-35 13 67, 0708-65 41 34. Lär dig mer om hantering av bilder i datorn. I cirkeln ingår att
– överföra från din kamera och internet till datorn.
– skapa mappar och få ordning på dina bilder.
– göra backup och säkerhetskopiera.
– göra fotoalbum och redigera bilder i Word och Photoshop.
– återskapa och snygga till gamla bilder från t.ex. dia i en filmskanner.
– göra ett bildspel i datorn. De datorer som används är Folkuniversitetets datorer (ej Macintosh) och undervisningen sker i operativsystemet Windows XP. Tag gärna med din digitalkamera med sladdar och bruksanvisning.
Tid: Varje tisdag 13/9–15/11 kl. 16.15–17.45. 20 timmar.
Lokal: Folkuniversitetet, Bergsbrunnagatan 1.
Avgift: 850 kr.

SPRÅK

Nivåskala för språkstudier

Senioruniversitetets modell för att beskriva innehållet i sina språkcirklar är en modifiering av Europarådets nivåskala för språkstudier. Svårighetsnivån markeras med en till fem stjärnor. Under varje nivå beskrivs i stora drag dels de förkunskaper en deltagare förväntas ha vid studiernas början, dels de kunskaper och färdigheter hon eller han förväntas tillägna sig under cirkelarbetets gång. Vid osäkerhet om val av lämplig nivå kan respektive cirkelledare kontaktas.

Beträffande nivåskalan för latin och klassisk grekiska, som ju inte längre talas, kan de olika nivåbeskrivningarna endast delvis tillämpas. Läs därför beskrivningarna under dessa cirklar för att se vad som gäller. Den som är osäker om cirkelns innehåll kan ta direkt kontakt med cirkelledarna.

Nivå 1 (*)

Deltagarna har inga eller mycket ringa förkunskaper.

- De lär sig under cirkelarbetet att förstå vanliga ord och fraser när språket talas tydligt. Orden och fraserna är hämtade från enkla och konkreta vardagssituationer.
- Deltagarna deltar själva i enkla samtal genom att ställa och besvara frågor som gäller för dem välbekanta ämnen.
- De lär sig att muntligt beskriva t.ex. var de bor och personer de känner.

Nivå 2 (**)

Deltagarna har när de kommer till cirkeln ett enkelt förråd av ord och fraser som de kan använda i enkla situationer.

- De ökar under cirkelarbetet gradvis sitt ord- och frasförråd så att de kan förstå vad som sägs i beskrivningar av vardagen – det kan t.ex. gälla hem, möbler och matvanor men också områden som shopping, kommunikationer och väderlek.
- De kan presentera sig själva och andra människor. De kan berätta om

och beskriva händelser i vardagslivet och redogöra för sin egen utbildning.

- De lär sig att arbeta med texter som går ut på att hämta information t.ex. i annonser, prospekt, menyer, tidtabeller. De läser enkla berättelser.
- De kan skriva enkla meddelanden och brev.

Nivå 3 (***)

Deltagarna har de kunskaper och färdigheter som beskrivs i nivå 2 och riktar under cirkelarbetet in sig på de färdigheter som beskrivs nedan.

- Deltagarna kan förstå innehållet i sådant stoff som de kan möta i sitt yrkesliv eller vid resor i och utanför det egna landet.
- De kan återberätta något de läst eller hört.
- Deltagarna samtalar relativt flytande och kan ta aktiv del i en diskussion.
- De kan läsa och tillgodogöra sig artiklar som behandlar ämnesområdet som de känner till och som är skrivna på ett någorlunda lättbegripligt språk. De kan läsa och förstå enklare litterär prosa.
- De kan skriva personliga brev och sammanhängande texter från egna intresseområden.

Nivå 4 (****)

Deltagarna har de kunskaper och färdigheter som beskrivs i nivå 3 och riktar vid cirkelarbetet in sig på de färdigheter som beskrivs nedan.

- De kan förstå det mesta av innehållet i längre muntliga föreläsningar om för dem själva välbekanta ämnen och nöjaktigt förstå det som sägs i nyheter i radio och TV.
- De kan relativt detaljerat återberätta en historia.
- De deltar aktivt i en diskussion och kan förklara och försvara sina åsikter.
- De läser och förstår sakprosatexter och skönlitteratur som ligger på en inte alltför avancerad nivå.
- De kan skriva sammanhängande texter från egna intresseområden.

Nivå 5 (*****)

Deltagarna har när de går in i cirkelarbetet de färdigheter som beskrivs i nivå 4. De känner sig relativt hemma i språket och önskar under cirkelarbetet förbättra sina goda och allsidiga språkfärdigheter.

- Deltagarna kan förstå olika typer av framställningar även om språket talas snabbt och med viss dialektal färgning. Det innebär bl. a. att de utan större ansträngning förstår TV-program och filmer.
- De talar språket flytande och uttrycker sig klart och nyansrikt vid egna framställningar och i samtal och diskussioner.
- De läser och förstår långa och komplexa texter både på sakprosans och på skönlitteraturens områden.
- De kan skriva recensioner av litterära verk och av artiklar på sakprosa.

Nr 43. Engelska ***

Gösta Stolpe, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-50 42 14.

Vi läser en antologi med moderna engelska noveller, eventuellt en roman innehållande modern engelskspråkig prosa. Vissa grammatiska övningar enligt deltagarnas önskemål och behov.

Tid: Varje onsdag 14/9–30/11 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 44. English: Language and Literature ****

Lena Ågren, fil.mag., läromedelsförfattare i engelska, tfn 018-22 48 43.

Vi läser engelska texter av skiftande slag, både facts och fiction, och samtalar om situationen i världen i allmänhet och den engelskspråkiga världen i synnerhet. Nya medlemmar hälsas välkomna!

Tid: Varje onsdag 14/9–30/11 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 45. English *****

Richard Glover, universitetslärare i engelska, tfn 018-38 03 13.
We shall do a close reading of Shakespeare's Othello, exploring the characters, themes and language of this great tragedy.

Tid: Varje onsdag 21/9–23/11 (ej 2/11) kl. 12.45–14.15. 18 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 450 kr.

Nr 46. Franska *

Eva Wockelberg, fil.mag., språklärare, tfn 018-50 01 70.

Nybörjarcirkel (tredje terminen). Samtalsträning i bundna och fria dialoger. Avlyssning av vardagspråk i inspelat material. Träning att på enkel franska sammanfatta innehållet i för studiet anpassad text. Fördjupning inom ämnesområden deltagarna valt, t.ex. miljö, kulturella skillnader, politik. Systematisk genomgång av basgrammatik. Kurslitteratur: "Génial 2" samt textmaterial ur fransk press.

Tid: Varje onsdag 14/9–7/12 (ej 2/11) kl. 9.15–10.45. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten, (dock Missionskyrkan, Arken 21/9, 5/10, 19/10, 16/11, Missionskyrkan, Insikten 23/11, 30/11, 7/12).

Avgift: 600 kr.

Nr 47. Franska **

Margareta Viklund, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-46 07 53.

Repetition av grammatik, ordförråd och vardagsfraser. Fördjupad träning i att tala, läsa, höra och skriva. Fria och bundna dialoger. Samtal kring givna ämnen. Parövningar. Hörförståelseövningar. Diktéer. Ordkunskap. Muntliga och skriftliga grammatikövningar. Sång och musik. Kultur och samhälle. Aktuella händelser. Tidningstexter. Kurslitteratur: "Escalade 3".

Tid: Varje onsdag 21/9–7/12 kl. 13.00–14.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 48. Franska *** Grupp 1

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98.

Fördjupad träning i att tala, höra, läsa samt i viss utsträckning skriva. Fria och styrda dialoger, samtal om kända ämnen och aktuella händelser i målspråksländerna, samtal kring lästa texter, bildbeskrivningar, sammanfattningar, individuella muntliga framställningar. Hörförståelse, nyhetssändningar, övningar via Internet, sång, film. Ordkunskap och ordbildning. Grammatik. Realia. Skönlitteratur. Tidningstext. Kurslitteratur: "Grande Escalade 3", Bonniers franska grammatik, roman, stencilrat material. Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 49.

Tid: Varje onsdag 14/9–7/12 (ej 21/9) kl. 14.30–16.00. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Universitetshuset, Seminarierum 2 den 5/10, 2/11).

Avgift: 600 kr.

Nr 49. Franska *** Grupp 2

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98.

Parallellcirkel med samma innehåll som Nr 48.

Tid: Varje onsdag 14/9–7/12 (ej 21/9) kl. 12.45–14.15. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Universitetshuset, Seminarierum 2 den 5/10, 2/11).

Avgift: 600 kr.

Nr 50. Franska *****

Eva Wockelberg, fil.mag., språklärare, tfn 018-50 01 70.

Cirkeln syftar till att stärka deltagarnas förmåga att självständigt uttrycka sig muntligt i referat och diskussioner. Skönlitterära texter samt sakprosa som väljs i samråd med deltagarna. Tidningsmaterial ur Le Figaro ger orientering om kultur, vardagsliv och politik. Fördjupning i grammatik samt skriftliga översättningsövningar svenska – franska i enlighet med deltagarnas önskemål. Under terminens första hälft avslutas läsning av Emile Ajar "La vie devant soi".

Tid: Varje onsdag 14/9–7/12 (ej 2/11) kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten (dock Missionskyrkan, Arken 5/10).
Avgift: 600 kr.

Nr 51. Franska ****

Philippe Collet, lärare i franska vid Folkuniversitetet, tfn 018-50 64 47. Deltagarna väljer en artikel i en tidning på franska som presenteras. Vi läser och diskuterar den tillsammans. Vi ser en film textad på franska och olika inspelningar från TV5/France2. Kursbok: Valérie Tong Cuong "Providence", Stock 2008.

Tid: Varje tisdag 13/9–6/12 (ej 1/11) kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 52. Franska *****

Philippe Collet, lärare i franska vid Folkuniversitetet, tfn 018-50 64 47. Deltagarna väljer själva ett textutdrag som de presenterar och diskuterar med de andra deltagarna. Tillsammans läser vi artiklar från den franska pressen och ser videoinspelningar från TV5/France 2.

Kursbok: Philippe Claudel "La petite fille de monsieur Linh", Stock 2005.
Tid: Varje tisdag 13/9–6/12 (ej 1/11) kl. 9.15–10.45. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 53. Franska *****

Yaga Sosnowska, lärare i franska vid Folkuniversitetet, tfn 018-55 28 92. Vi diskuterar vardagliga erfarenheter, aktuella händelser, böcker vi läst och filmer vi sett. Vi läser tillsammans en bok eller några kapitel från flera böcker. Vi ser franska filmer med fransk text.

Tid: Varje onsdag 14/9–7/12 (ej 2/11) kl. 10.45–12.15 (dock 12.30–14.00 den 5/10). 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Utsikten 14/9, 28/9, 12/10, 26/10, 9/11, 23/11, Missionskyrkan, Arken övriga gånger.

Avgift: 600 kr.

Nr 54. Découvrir la littérature française du XXe siècle *****

Michel Barbier, f.d. universitetsadjunkt, Uppsala universitet, ordförande i Alliance française d'Upsal. Michel Barbier vous propose de lire trois œuvres littéraires françaises marquantes et d'en discuter en français pour en approfondir les différents aspects.

– Nancy Huston, *Dolce agonia*, Actes sud 2001, réédition J'ai lu, 2004, 297 pages. À l'occasion d'une fête d'hiver, Sean Farrell invite une bande de vieux amis à dîner. Dans la chaleur des verres d'alcool, les souvenirs reviennent au galop...

– Patrick Modiano, *Dora Bruder*, Gallimard 1999, réédition Folio, 160 pages. Une jeune fille a disparu. Le narrateur part à sa recherche dans les rues de Paris...

– Jean Giono, *Jean le Bleu*, Grasset 1932, réédition Folio, 219 pages. Giono évoque son enfance passée à Manosque, dans une maison haute du cœur de la ville. Un escalier étroit relie la blanchisserie de sa mère à l'atelier de cordonnier de son père.

Tid: Fredagar udda veckor
16/9–25/11 kl. 10.30–12.00. 12 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 300 kr.

Nr 55. Grekiska, klassisk *

Gunnel Eriksson, f.d. gymnasie-
lektor, tfn 0171-47 60 89.

Nybörjarcirkel (tredje terminen). Avslutande avsnitt av formläran. Korta berättelser från klassisk till sen-grekisk tid och texter ur NT.

Avspiegling av grekiskt ordförråd i svenska lånord. Sentenser, bevingade ord. Realia och kulturhistoriska inslag.

Vi fortsätter med Lars A. Larssons kursbok, "Eisagoge. Grekisk läsebok 1" (köps genom cirkelledaren).

Tid: Varje onsdag 14/9–7/12 (ej 21/9)
kl. 12.30–14.00. 24 timmar.

Lokal: S:t Olofsg. 11, 2 tr.

Avgift: 600 kr.

Nr 56. Italienska *

Margareta Viklund, fil.mag., f.d.
gymnasielärare, tfn 018-46 07 53.

Nybörjarcirkel (tredje terminen) med inriktning på vardagsfraser och enkla samtal, t.ex. dialogövningar. Målet är att skaffa ett basordförråd och grundlägga ett gott uttal. Grammatikgenomgångar med skriftliga och muntliga övningar. Kursbok: "Prego 2".

Tid: Varje onsdag 21/9–7/12 kl.
14.45–16.15. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 57. Italienska *

Maj-Britt Asmelash, fil.kand.,
språklärare, tfn 073-6779233. Nybörjar-

cirkel (tredje terminen). Vi fortsätter med kursboken "Prego 2" och kompletterar med annat material i form av texter, sånger, hörövningar m.m. Vi utvecklar ytterligare förmågan att använda språket på ett aktivt sätt främst i tal men också i skrift.

Tid: Varje onsdag 14/9–30/11 kl.
9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 58. Italienska **

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand.,
språklärare och sångerska, tfn
018-20 13 51.

Vi avslutar "Prego 1" och fortsätter med "Prego 2". Vi repeterar grammatik och inriktar oss på vardagsfraser och enkla samtal. Målet är att utöka ordförrådet, hörförståelsen och att öva upp ett gott uttal. Deltagarna får öva sig i att uttrycka sig genom att göra enkla presentationer på ett valfritt ämne. Vi lyssnar på italienska sånger och ser delar av en italiensk film.

Tid: Varje tisdag 13/9–29/11 kl.
13.15–14.45. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 59. Italienska *** Grupp 1

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand.,
språklärare och sångerska, tfn
018-20 13 51.

Vi fortsätter i "Prego 2" med kapitel 3. Vi kompletterar kursboken med noveller. Vi övar på att uttrycka oss muntligt både genom vardagsfraser och samtal, där ordförrådet utökas, uttalet förbättras och grammatiken repeteras. Deltagarna får också öva sig muntligt genom att göra presentationer av olika ämnen. Vi lyssnar på italiensk musik och ser kanske en italiensk film. Cirkeln är nästan en parallell med måndagscirkeln, se nedan.

Tid: Varje onsdag 21/9–7/12 kl.
9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 60. Italienska *** Grupp 2

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand.,
språklärare och sångerska, tfn
018-20 13 51.

Vi fortsätter i kursboken "Prego 2" med kapitel 4. Vi kompletterar kursboken med noveller. Vi övar på att uttrycka oss muntligt både genom vardagsfraser och samtal, där ordförrådet utökas, uttalet förbättras och grammatiken repeteras. Deltagarna får också öva sig muntligt genom att göra presentationer av olika ämnen. Vi lyssnar på italiensk musik och ser kanske en italiensk film. Cirkeln är nästan en parallell med onsdagscirkeln, men har hunnit ett kapitel längre.

Tid: Varje måndag 12/9–28/11 kl.
10.30–12.00. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 61. Italienska ***

Eva Linderöth, fil.mag., gymna-
sielärare, tfn 018-21 89 18.

Vi läser Niccolò Ammaniti "Io non ho paura", Einaudis förlag, (finns t.ex. på www.bokus.com eller www.ibs.it). Vi diskuterar och gör korta skriftliga presentationer och kommentarer till innehållet eller till aktuella händelser. Deltagarnas egna önskemål och förslag välkomnas. Vi använder "Modern italiensk grammatik" vid behov.

Tid: Varje onsdag 21/9–7/12 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 62. Italienska ****

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 018-20 13 51.

Vi läser en roman som vi bestämmer på första träffen för cirkeln. Vi diskuterar och kommenterar det vi läser. Deltagarna får också öva sig på att uttrycka sig genom att göra presentationer av olika ämnen. Vi tar upp artiklar i aktuella ämnen och diskuterar på italienska. Cirkelns mål är att utöka ordförrådet och förbättra förmågan att uttrycka sig. Vi lyssnar också på italienska sånger och ser kanske en italiensk film.

Tid: Varje tisdag 13/9–29/11 kl. 15.00–16.30. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 63. Italienska *****

Katarina Hellgren-Dahl, fil.kand., språklärare och sångerska, tfn 018-20 13 51.

Konversation och diskussion på italienska. Vi börjar med att se slutet av filmen "Agnese va a morire". Sedan läser vi "Ad occhi chiusi", en modern italiensk roman av Gianrico Carofiglio, som vi diskuterar och kommenterar. Vi läser också artiklar i aktuella ämnen och deltagarna gör muntliga presentationer av olika ämnen. Cirkelns mål är att utvidga ordförrådet, finlipa uttal och ge deltagarna möjlighet att öva sin förmåga att uttrycka sig. Vi lyssnar också på italienska sånger och ser kanske ytterligare en italiensk film.

Tid: Varje onsdag 21/9–7/12 kl. 15.00–16.30. 24 timmar.
Lokal: Storgatan 11.
Avgift: 600 kr.

Nr 64. Latin *

Jan-Åke Sääf, fil.mag., tfn 0767-87 71 87 eller 018-13 26 15. Nybörjarcirkel (första terminen). Grundläggande formlära. Basordför-

råd med inriktning på det som lever kvar i moderna språk. Mycket enkla, tillrättalagda texter från främst klassisk tid. Sentenser, citat, "levande latin". Allmän språkvetenskaplig terminologi, kulturhistoriska inslag. Kursbok: Staffan Edmar "Vivat lingua Latina!"
Tid: Varje onsdag 14/9–30/11 kl. 08.45–10.15. 24 timmar.
Lokal: S:t Olofsgatan 11, 2 tr.
Avgift: 600 kr.

Nr 65. Latin **

Jan-Åke Sääf, fil.mag., tfn 0767-87 71 87 eller 018-13 26 15. Fördjupat fokus på formlära och syntax, konsolidering och utvidgning av ordförrådet. Latinets fortlevnad i moderna språk. Allmän språkvetenskap. Prosatexter av något högre svårighetsgrad. Tillämpningsövningar. Sentenser, citat, bevingade ord. Realia och kulturhistoriska inslag. Kursbok: Staffan Edmar "Vivat lingua Latina!" och Erik Tidner "Latinsk grammatik". Ahlberg-Lundqvist-Sörbom "Latinsk-svensk ordbok" rekommenderas.
Tid: Varje onsdag 14/9–30/11 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.
Lokal: S:t Olofsgatan 11, 2 tr.
Avgift: 600 kr.

Nr 66. Latin ***

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98. Översättning och analys av autentiska texter – prosa, poesi, vetenskap, historia, samhälle – från klassisk, efterklassisk och tidigmodern tid. Grammatik med tonvikt på syntax och textanalys, övergripande repetition av formlära. Viss översättning till latin. Ordkunskap och ordbildning. Etymologi. Latin i moderna språk. Latinets roll i Europa. Medicinskt och naturvetenskapligt latin. Historia, samhälle, filosofi, konst, arkitektur. Lugdunum, Vienna. Arelate – ett bildspel. Sentenser och citat. Kurslitteratur: Staffan Edmar "Vivat litteratura latina", Tore Jansson "Latin", valfri grammatik, valfritt lexikon, omfattande stencilerat material.

Tid: Varje torsdag 15/9–8/12 (ej 22/9) kl. 9.00–10.30. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 67. Latin ****

Monika Ekman, fil.mag., f.d. gymnasielärare, tfn 018-52 29 98. Översättning och analys av autentiska texter – prosa, poesi, vetenskap, historia, samhälle – från klassisk, efterklassisk och tidigmodern tid. Grammatik med tonvikt på syntax och textanalys. Repetition av formlära enligt önskemål. Viss översättning till latin. Ordkunskap och ordbildning. Etymologi. Latin i moderna språk. Latinets roll i Europa. Kyrkolatin. Historia, samhälle, dagligt liv, filosofi, konst, arkitektur. Lugdunum, Vienna. Arelate – ett bildspel. Sentenser och citat. Kurslitteratur: Tore Jansson "Latin", valfri grammatik, valfritt lexikon, omfattande stencilerat material.
Tid: Varje torsdag 15/9–8/12 (ej 22/9) kl. 10.45–12.15. 24 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Insikten.
Avgift: 600 kr.

Nr 68. Meänkieli

Erling Wande, professor em. i finska, tfn 018-46 15 47. Cirkeln inleds med en beskrivning av meänkielis ställning som minoritetspråk i Sverige. En kort översikt över meänkielis språkhistoriska utveckling och senare historia ges, vidare även en presentation av meänkielis olika dialektområden. Därefter kommer varje undervisningstillfälle dels att innehålla en kort genomgång av drag i meänkielis ordförråd och grammatiska struktur, dels att innebära läsning av avsnitt ur både äldre och nyare texter på meänkieli, vilka diskuteras främst ur språkliga aspekter (bl.a. Antti Mikkelinpoika Keksi, William Snell, Bengt Pohjanen, Mona Mörtlund, Inga-Britt Andersson, Mikael Niemi).
Tid: Varje onsdag 14/9–26/10 (ej 5/10) kl 15.00–16.30. 12 timmar.
Lokal: Missionskyrkan, Utsikten.
Avgift: 300 kr.

Nr 69. Spanska *

Anders Fredholm, fil.kand. i spanska och engelska, tfn 0706-61 14 72.

Nybörjarcirkel (första terminen). Fokus ligger på inläring av grundläggande vanliga ord och fraser samt kommunikativ praktik genom lätta texter och enkla samtal samt realia om Spanien och Latinamerika. Textbok: "Buena idea I, Libro de textos" och "Buena idea I, Libro de trabajo".
Tid: Varje tisdag (dock onsdag 14/12) 13/9–14/12 (ej 22/11, 29/11) kl. 11.00–12.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten jämna veckor, Missionskyrkan, Utsikten udda veckor.

Avgift: 600 kr.

Nr 70. Spanska *

Anders Fredholm, fil.kand. i spanska och engelska, tfn 0706-61 14 72.

Cirkelns fjärde termin. Fokus ligger på inläring av grundläggande vanliga ord och fraser samt kommunikativ praktik genom lätta texter och enkla samtal samt realia om Spanien och Latinamerika. Textbok: "Buena idea I, Libro de textos" och "Buena idea I, Libro de trabajo".
Tid: Varje tisdag (dock onsdag 14/12) 13/9–14/12 (ej 22/11, 29/11) kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten jämna veckor, Missionskyrkan, Utsikten udda veckor.

Avgift: 600 kr.

Nr 71. Spanska **

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 0736-87 19 93 (helst efter kl. 16).

Fokus ligger på inläring av allmänna ord och fraser samt kommunikativ praktik genom något svårare texter och samtal uttryckta i nutid, framtid och dåtid. Kurslitteratur: Håkansson, Álvarez, Beeck "Buena idea 2, Libro de textos" och "Buena idea 2, Libro de trabajo", kapitel 15–21.
Tid: Varje tisdag 13/9–29/11 kl. 12.30–14.00. 24 timmar.

Lokal: S:t Olofsgatan 11, 2 tr.

Avgift: 600 kr.

Nr 72. Spanska ***

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 0736-87 19 93 (helst efter kl. 16).

Cirkeln inriktar sig på utökat ord- och frasförråd samt träning i att beskriva och berätta om både vardagliga situationer och andra för deltagaren bekanta områden. Kurslitteratur: Waldenström, Westerman "Caminando 3".
Tid: Varje tisdag 13/9–29/11 kl. 10.45–12.15. 24 timmar.

Lokal: S:t Olofsgatan 11, 2 tr.

Avgift: 600 kr.

Nr 73. Spanska ****

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 0736-87 19 93 (helst efter kl. 16).

Cirkel med inriktning på att bygga vidare på den kommunikativa förmågan, med betoning på att samtala, genom att utöka ord- och frasförrådet samt träna sig i att agera i vanliga situationer och händelser som rör allmänna områden. Kurslitteratur bestäms i samråd med deltagarna vid cirkelns början.

Tid: Varje tisdag 13/9–29/11 kl. 9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: S:t Olofsgatan 11, 2 tr.

Avgift: 600 kr.

Nr 74. Spanska *****

Roberto Alonso de la Torre, gymnasielärare, tfn 0736-87 19 93 (helst efter kl. 16).

Cirkeln är inriktad på kommunikativ träning, särskilt på läsförståelse av några korta texter, samt samtal och diskussion om lite av varje. Det ägnas tid även till mer avancerade grammatiska diskussioner. Fokus läggs även på ökad insikt i och förståelse för den spansktalande kulturella världen.

Cirkeln är endast på spanska. Kurslitteratur bestäms i samråd med deltagarna vid cirkelns början, samt stenciler.

Tid: Varje tisdag 13/9–29/11 kl. 14.30–16.00. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 75. Deutsch im Alltag **

Karin Lohe, f.d. gymnasielärare i tyska, tfn 018-21 49 81.

Tyska i vardagslag. Cirkeln är främst inriktad på muntlig kommunikation och på att bygga upp ett praktiskt och användbart ordförråd.

Tid: Varje onsdag 21/9–7/12 kl.

9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 76. Deutsch im Alltag ***

Karin Lohe, f.d. gymnasielärare i tyska, tfn 018-21 49 81.

Vi läser och diskuterar texter från olika ämnesområden. Tonvikt på ordförråd och muntlig kommunikation, men även en del skriftlig produktion.

Tid: Varje tisdag 20/9–6/12 kl.

9.00–10.30. 24 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 600 kr.

Nr 77. Deutsch – Gestern und Heute ****

Karin Lohe, f.d. gymnasielärare i tyska, tfn 018-21 49 81.

Vi studerar texter från olika tider och ämnesområden och tar upp realia i anslutning till det lästa. Uppläggning av cirkeln och val av material sker i samråd med deltagarna.

Tid: Måndagar udda veckor

26/9–5/12 kl. 12.45–14.15. 12 timmar.

Lokal: Storgatan 11.

Avgift: 300 kr.

Nr 78. Deutsch – Fünf deutsche Novellen *****

Helmut Müssener, professor em. i tyska, särskilt tyskspråkig litteratur, Stockholms universitet, tfn 0173-104 50.

Cirkeln vänder sig till den som både har god läs- och hörförståelse i tyska och är intresserad av tyskspråkig litteratur från romantiken till modern tid.

Vi läser följande texter: Lenz av Georg Büchner, Die Judenbuche av Annette von Droste-Hülshoff, Romeo und Julia auf dem Dorfe av Gottfried Keller, Die Marquise von O av Heinrich von

Kleist och Traumnovelle av Arthur Schnitzler. Vi diskuterar, valfritt på tyska och/eller svenska, den litterära utvecklingsprocessen från romantiken till modern tid samt de moraliska och sociala skeendena under denna tid. Vi

tar även upp texternas relevans för vår egen tid.

Tid: Varje tisdag 13/9–29/11 (ej 4/10, 1/11, 15/11) kl. 15.00–16.30. 18 timmar.

Lokal: Missionskyrkan, Insikten

(dock Missionskyrkan, Utsikten 29/11).

Avgift: 450 kr.

FOLKUNIVERSITETETS KURSER I UPPSALA

Folkuniversitetet i Uppsala, FU, erbjuder USU:s medlemmar att delta i FU:s kurser med 10 procents rabatt. Kurskatalog kan hämtas på FU:s expedition, Portalgatan 2 A, Uppsala. Utbildningsinformation på nätet: www.folkuniversitetet.se/upsala. Vid anmälan anges medlemskap i USU.

UNIVERSITETSKURSER VID UPPSALA UNIVERSITET

Uppsala Senioruniversitet vill erinra om det fantastiska utbud av kostnadsfria kurser som erbjuds av Uppsala universitet för dem som har slutbetyg från gymnasieskola eller har grundläggande behörighet enligt den s.k. 25:4-regeln, dvs. är äldre än 25 år och har förvärvsarbetat på halvtid i minst fyra år före den 1 juli 2008 samt har styrkta kunskaper i engelska och svenska. Studiernas omfattning anges i högskolepoäng, hp, där 1,5 hp mot-

Anmälan

För deltagande krävs medlemskap i Senioruniversitetet.

Avgifter

Cirklar och serier:

upp till 12 timmar 300 kr

13–18 timmar 450 kr

19–24 timmar 600 kr

25–30 timmar 750 kr

(högre avgifter för vissa datacirklar)

Kostnader för kursmaterial kan tillkomma.

Tisdagsföreläsningarna är gratis för USU:s medlemmar.

Anmälningförfarande

Anmälan till föreläsningsserier och studiecirklar kan **endast** göras genom att avgiften betalas in på **USU:s plusgiro 39 70 67-0**.

Inbetalning kan tidigast göras den 10 augusti 2011 och senast den 1 september 2011. Anmälan kan **EJ** göras till serie- eller cirkelledare.

På talongen anges nummer och namn på varje serie/ cirkel tillsammans med namn, telefonnummer och gärna epostadress för den/dem som ska delta. Cirkeldeltagare ska även ange personnummer (detta krävs för alla som deltar i studiecirklar som genomförs av USU i samverkan med Folkuniversitetet). Uppgifter som ej får plats, t.ex. vid internetbetalning, skickas per e-post. Betala gärna samtliga avgifter för serier och cirklar på samma avi.

Observera att resor, medlemsavgifter m.m. betalas separat och till andra plusgirokonton.

Turordning följer det datum då betalningen kommit in på USU:s plusgirokonto.

svarar en veckas heltidsstudier. En termins heltidsstudier, alltså 20 veckor, ger 30 hp. Uppsala universitet ger också ett stort antal sommarkurser.

All information om kurser, lediga platser, etc. finns på www.uu.se/utbildning.

Anmälan till kurserna görs via internet på www.studera.nu eller via pappersblankett. Sista anmälningdag är 15 oktober 2011 för vårterminens kurser. Anmälningstiden för kurserna under 2011 har gått ut men det kan finnas kurser som inte är fullbelagda. Då finns det möjlighet att anmäla sig vid terminsstarten. Du kan ringa den institution som ger den kurs du är intresserad av och fråga om lediga platser.

Universitetets utbildningskatalog för 2011/12 kan hämtas på studerandexpeditionen, S:t Olofsgatan 10 B, Uppsala.

Förnyad anmälan varje termin krävs för alla serier/ cirklar. Deltagare i aktiviteter som är fortsättningar från föregående termin har inte företräde framför nya deltagare (med undantag för dem som följt en- och två-stjärniga språkcirklar vilka fortsätter på högst tvåstjärnig nivå, och som betalt cirkeln senast 31 juli).

Om en serie/cirkel är *fullbokad* meddelas medlemmen genast, och avgiften återbetalas.

Biljett krävs för deltagande i föreläsningsserie (gäller ej Tisdagsföreläsningar). Biljetter skickas ut någon vecka före seriestart.

Inga kallelser till cirklar skickas ut.

Deltagarna går till första sammankomsten. Meddela alltid cirkelledaren vid förhinder.

Krav på förkunskaper

Se respektive cirkel.

Lediga platser

Antal lediga platser på olika serier och cirklar redovisas på USU:s hemsida www.usu.se fr.o.m. den 15 augusti 2011.

Avbokning av inbetald serie/cirkel

En administrationsavgift på 50 kr tas ut för återbetalning av inbetald avgift till den som avanmäler sig från en serie/cirkel före andra sammankomsten. För senare avanmälan medges ingen återbetalning.

Ändringar i programmet

Ändringar som eventuellt sker sedan katalogen tryckts anges på USU:s hemsida, www.usu.se, och meddelas berörda deltagare.